Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

HE 62/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden järjestämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Vates-säätiö sr on vammaisten ja osatyökykyisten henkilöiden työllistymistä edistävä edunvalvonta- ja asiantuntijaorganisaatio. Hallituksen esityksen osalta Vates-säätiön näkökulma on erityistä tukea tarvitsevien, kuten vammaisten, pitkäaikaissairaiden ja osatyökykyisten henkilöiden *työllistyminen ja työllistymismahdollisuuksien edistäminen*.

Vates-säätiö painottaa YK:n vammaissopimuksen 27 artiklan toteutumisen tärkeyttä. Yleissopimus edellyttää kaikilla tasoilla vammaiset henkilöt osallistavaa ja yhdenvertaista järjestelmää. Yhdenvertaisilla ja syrjimättömillä palvelujen järjestämisen tavoilla tuetaan muun muassa ammatinvalintaa, työllistymistä, kuntoutusta ja työpaikan säilyttämistä.

Lakiesitys julkisista työ voima- ja yrityspalveluista, 1 luvun 3 §:ssä määritellään **palvelun-tuottajat ja rooli** asiakkaan palveluprosessissa. Niin ikään esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on mainittu, että palvelutuottajana toimiva yhteisö voi olla yhtiö, yhdistys tai julkisyhteisö, kuten kunta. Tämä selkeyttää kuntien toimivien työllisyyspalvelujen roolia palveluprosessissa. Erityistä tukea tarvitsevien henkilöiden kohdalla varsinkin kunnissa ja kolmannen sektorin toimijoilla on paljon osaamista ja tuntemusta tämän ryhmän palvelutarpeista. On hyvä, että lakiesitys mahdollistaa tämän asiantuntemuksen käyttämisen, kuitenkin 1 luvun 5 §:n 3 momentin rajoituksin (markkinapuutetilanne). Aiemmassa lausunnossammekin totesimme, että kaikkiin maakuntiin ei synny yhtäläisiä markkinoita, mutta palvelujen tarve pysyy.

Palvelutarpeen arviointi digitaalisesti on kustannustehokas ja yhdenvertainen toteuttamistapa. Esitykseen on onnistuneesti kirjattu, että asiakkaalla on halutessaan mahdollisuus pyytää henkilökohtainen palvelutarpeen arviointi asiantuntijan kanssa. Tämä on erittäin tärkeä lisäys, koska erityistä tukea tarvitsevilla henkilöillä on usein työnhaussa myös sosiaalisia ja terveydellisiä perusteita, joiden selvittäminen pelkästään digitaalisesti on hankalaa.

Lainsäädäntöesitys on kokonaisuutena ja laajuudessaan suhteellisen onnistunut. Erityisesti **Lakiesitys työttömyysturvalaista** ja sen 11 luku 4b § nousevat tietojärjestelmien toimivuuden kohdalla merkittäviksi. Sujuva tietojenvaihto työ- ja elinkeinotoimistojen ja palvelutuottajien välillä on tärkeää. Toimimattomuus aiheuttaa tulppia palveluprosessin sisällä, eikä missään tapauksessa saa johtaa tilanteeseen, että asiakkaiden työnhaun voimassaoloon liittyviin kommunikaatioihin tulee järjestelmän aiheuttamia katkoja.

On erityisen hyvä, että valmistelun aikana on kuultu laajaa joukkoa asiantuntijoita ja lausuntojen perusteella on lakiteksteihin tehty aiheellisia tarkennuksia ja korjauksia.

Helsingissä 24. päivänä syyskuuta 2018

Jaana Pakarinen
johtaja
Vates-säätiö sr.